

การถอดบทเรียนการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

Lessons Learned on Pre-Service Teachers' English Camp Management through Experiential Learning

Received 28 December 2021

Revised 24 January 2022

Accepted 14 February 2022

จิราภรณ์ กาแก้ว และ สุภิญญา ปัญญาสิทธิ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Jiraporn Kakaew and Suphinya Panyasi

Kasetsart University

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อถอดบทเรียนการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และสร้างรูปแบบในการจัดค่ายภาษาอังกฤษที่ดี โดยมีกระบวนการวิจัยออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 เป็นการศึกษาความรู้ความเข้าใจ ความสามารถ และความคิดเห็นในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปีผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อระบุกลุ่มตัวอย่างนิสิตที่มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถดีเพื่อเข้ารับการสัมภาษณ์ และช่วงที่ 2 เป็นการศึกษาความคิดเห็นเพื่อถอดบทเรียนและสร้างรูปแบบในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ประชากร คือ นิสิตสาขาภาษาอังกฤษศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2563 จำนวน 264 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 193 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงโดยที่กลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แบบประเมินความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์กลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าความแปรปรวนทางเดียว วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์แก่นสาระ ผลการศึกษาพบว่านิสิตสามารถนำประสบการณ์การจัดค่ายภาษาอังกฤษมาสะท้อนเป็นความรู้ความเข้าใจ และความสามารถของตนในการจัดค่าย รวมทั้งชี้ให้เห็นปัจจัยสำคัญในการจัดค่ายภาษาอังกฤษเพื่อสร้างรูปแบบที่เป็นแนวทางในการจัดค่ายภาษาอังกฤษที่ดีได้

คำสำคัญ: การถอดบทเรียน ค่ายภาษาอังกฤษ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ นิสิตครู

Abstract

The main objectives of this research were to identify the lessons learned on English camp management of pre-service teachers through experiential learning and to create a model for managing a good English camp. The research was divided into 2 phrases. The first was to study the levels of knowledge and understanding, and ability to manage English

camps of pre-service teachers through experiential learning and their opinions in order to identify a sample group. Phrase 2 was to study pre-service teachers' opinions to collect lessons learned and create a model for managing an English camp for pre-service teachers through experiential learning. The population was 264 students enrolling in the academic year 2020 in the English Studies Department, Faculty of Education and Development Sciences Kasetsart University Kamphaeng Saen Campus, with a sample size of 193 people, obtained by purposive sampling with the sample group's consent to participate in the research. The tools used consisted of an assessment of knowledge and understanding of English camp management, a questionnaire and group interviews. Quantitative data were analyzed using mean, standard deviation, percentage, Pearson Correlation, and One-Way Analysis of Variance while qualitative data were analyzed using thematic analysis. The results of the study found that students were able to reflect on their experiences of organizing English camps to show their knowledge and understanding and their ability to manage camps as well as pointing out the important factors in organizing an English camp in order to create a model that is a guideline for organizing a successful English camp.

Keywords: lesson learned, English camp, experiential learning, pre-service teachers

บทนำ

หนึ่งในหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาคือการให้บริการวิชาการ โดยสาขาภาษาอังกฤษศึกษา ภาควิชาครุศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ที่ทำหน้าที่ผลิตครูภาษาอังกฤษ ได้เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เสริมประสบการณ์นอกห้องเรียนผ่านค่ายภาษาอังกฤษอันเป็นกิจกรรมเรียนรู้นอกห้องเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งมีการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การจัดกิจกรรมเรียนรู้ผ่านค่ายภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียนเพิ่มเติมในแต่ละปีจัดว่าเป็นกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน (Outdoor Learning Activities) ได้รับการสนับสนุนโดยทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ตรง (Experiential Learning) ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการที่ได้ลงมือปฏิบัติ มีโอกาสได้รับประสบการณ์ สะท้อนสิ่งต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติด้วยการนำเอาประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาบูรณาการเพื่อสร้างการเรียนรู้ใหม่ๆ และแนวคิดใหม่ๆ โดยสาขาภาษาอังกฤษศึกษาได้ให้บริการวิชาการจัดค่ายภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนในระดับชั้นต่างๆ ในโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ภาคกลางและภาคกลางตะวันตกมาโดยตลอด เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียน และให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้นิสิตในสาขามีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรร่วมในการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งเพื่อเป็นการสร้างโอกาสการเรียนรู้จาก

ประสบการณ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาทักษะการสอนและความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษจากการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพต่อไปในอนาคต

สาขาภาษาอังกฤษศึกษาได้จัดรูปแบบกระบวนการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษด้วยกิจกรรมนอกห้องเรียนเสริมประสบการณ์จากการมีส่วนร่วมของนิสิตตามกรอบแนวคิดของ Kolb (1984), Kolb & Kolb (2017) ซึ่งนำเสนอวงจรทั้ง 4 ขั้น (Experiential Learning Cycle) ประกอบด้วย 1). ขั้นนำตัวเองเข้าไปอยู่ในประสบการณ์ หรือ สถานการณ์ใหม่ หรือ การตีความประสบการณ์ที่เกิดขึ้นมาใหม่ (Concrete Experience) 2). ขั้นทบทวนให้เกิดการสะท้อนความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ และนำมาความคิดมาไตร่ตรองข้อมูลที่ได้มา (Reflective Observation) 3). ขั้นแนวคิดใหม่ หรือ การดัดแปลงแนวคิดเชิงนามธรรมที่มีอยู่ โดยจะมีการนำความรู้เดิมมาปรับกับความรู้ใหม่ (Abstract Conceptualization) และ 4) ขั้นการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิต (Active Experimentation) นอกจากนี้ในส่วนของการมีส่วนร่วม สาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษาได้นำแนวคิดชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice) (Wenger et al, 2002) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษโดยให้นิสิตต่างชั้นปีได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน เช่น แต่ละค่ายจะประกอบด้วยนิสิตอย่างน้อย 2 ชั้นปี ตัวอย่างเช่น นิสิตชั้นปีที่ 4 ทำงานร่วมกับนิสิตชั้นปีที่ 2 และ นิสิตชั้นปีที่ 3 ทำงานร่วมกับนิสิตชั้นปีที่ 1 นิสิต โดยนิสิตจะมีการแบ่งกลุ่มรับผิดชอบหน้าที่ต่างๆ เช่น กลุ่มสันทนาการ กลุ่มฐานกิจกรรม กลุ่มพี่เลี้ยง เป็นต้น

อย่างไรก็ตามด้วยจำนวนนิสิตที่มากขึ้นและสถานการณ์โควิด-19 ที่ส่งผลให้ต้องระงับการจัดค่ายภาษาอังกฤษในโรงเรียน นิสิตใหม่หลายคนจึงขาดโอกาสและประสบการณ์ในการร่วมจัดกิจกรรมดังกล่าว ในขณะที่นิสิตชั้นปี 4-5 ที่เคยมีประสบการณ์จัดค่ายและเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการถ่ายทอดประสบการณ์การจัดกิจกรรมให้กับรุ่นน้องจำเป็นต้องปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา อาจส่งผลให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชั้นปีขาดช่วงไปในอนาคต ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะถอดบทเรียนการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ จากกระบวนการเรียนรู้เสริมประสบการณ์นอกห้องเรียนและการมีส่วนร่วมของนิสิตที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปีผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และเปิดโอกาสให้นิสิตได้สะท้อนประสบการณ์ ปัญหา และแนวทางแก้ไข อันเป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการจัดค่ายให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษให้กับนิสิตในสาขา อีกทั้งผลการวิจัยยังสามารถเป็นแนวทางให้กับครูประจำการและสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปีผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยประกอบด้วย

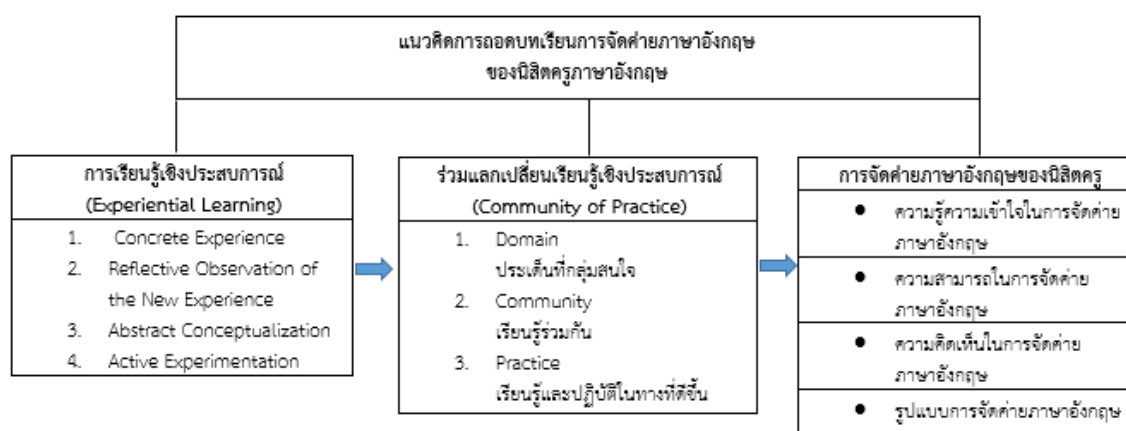
1.1 ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปี

1.2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนค่ายที่นิสิตเข้าร่วมและคะแนนความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ

- 1.3 เปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษจำแนกตามชั้นปี
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปีผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยประกอบด้วย
 - 2.1 ศึกษาระดับความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปี
 - 2.2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนค่ายที่นิสิตเข้าร่วมและคะแนนความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ
- 2.3 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษจำแนกตามชั้นปี
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและถอดบทเรียนในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปีผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์
4. เพื่อสร้างรูปแบบในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครู

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ซึ่งเป็นแนวคิดหลักในการศึกษาข้อมูล และนิสิตครูสามารถร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความหมายและความสำคัญของหลักการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน (Outdoor Learning Activities) การจัดการค่ายภาษาอังกฤษ (English Camp Management) ความสำคัญของชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practice: CoP) รูปแบบการจัดการความรู้ (Knowledge Management) และการถอดบทเรียน (Lesson Learned)

ความหมายและความสำคัญของหลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning)

ตามที่ Kolb (1984) และ Kolb and Kolb (2017) ได้เสนอว่า Experiential Learning Theory (ELT) เป็นองค์รวมของกระบวนการเรียนรู้ ความรู้ ประสบการณ์ และพฤติกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่เรารู้เกี่ยวกับวิธีที่เราเรียนรู้เติบโตและพัฒนาตามธรรมชาติ ทฤษฎีนี้เรียกว่า “Experiential Learning” เพื่อเน้นบทบาทสำคัญที่ประสบการณ์มีบทบาทในกระบวนการเรียนรู้ และมีการปรับความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ เช่นเดียวกับที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ระบุความหมายของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ คือ การที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์โดยตรง จากนั้นผู้เรียนได้นำความคิดที่ได้มาสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ต่าง ๆ จนนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดย Kolb (1984), Kolb and Kolb (2017) และ ทิศนา ขัมมณี (2558) เสนอว่าเมื่อผู้เรียนได้ความรู้แล้ว ผู้เรียนควรจะสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์นั้นจะเกิดขึ้นได้ต้องมีลักษณะกระบวนการที่อยู่ในลักษณะของวงจร โดยทฤษฎีนี้มีขั้นตอนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน (Kolb, 1984; Kolb and Kolb, 2017) กล่าวคือ

ขั้นที่ 1 การสร้างประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) การนำตัวเองเข้าไปอยู่ในประสบการณ์นั้น ๆ หรือ สถานการณ์ใหม่ หรือ การตีความประสบการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่

ขั้นที่ 2 การสะท้อนคิด (Reflective Observation) การทบทวนให้เกิดการสะท้อนความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ และนำมาความคิดมาไตร่ตรองข้อมูลที่ได้มา

ขั้นที่ 3 การได้องค์ความรู้ (Abstract Conceptualization) การดัดแปลงแนวคิดเชิงนามธรรมที่มีอยู่ การเข้าใจถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ โดยจะมีการนำความรู้เดิมมาปรับกับความรู้ใหม่

ขั้นที่ 4 การประยุกต์ใช้ความรู้ (Active Experimentation) การนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิต การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เชื่อมโยงถึงกิจกรรมนอกห้องเรียนที่มีจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน และเป็นรูปแบบการสอนนอกห้องเรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งกิจกรรมหนึ่งที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้นอกห้องเรียน คือ การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมค่าย (อรนุช ลิมตศิริ, 2560)

กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน (Outdoor Learning Activities) กับการจัดค่ายภาษาอังกฤษ (English Camp Management)

ค่าย คือ รูปแบบหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่มีลักษณะเฉพาะ คือมีการกำหนดเป้าหมายชัดเจน ผู้นำหรือพี่เลี้ยงค่ายทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ค่ายอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมปลอดภัย มีกิจกรรมหลักเป็นหัวใจของค่ายในการพัฒนา มีกระบวนการบริหารที่ทันสมัยและใช้ระบบกลุ่ม โดยมีบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ในการบริหารค่ายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ อำนวยความสะดวก ส่งเสริมและสนับสนุน ให้คำปรึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

กนกวรรณ กุลสุทธิ และคณะ (2562) นำเสนอคู่มือกิจกรรม สื่อการเรียนรู้สำหรับกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษและวิธีการสร้างการจัดค่ายภาษาอังกฤษไว้ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยยึดสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดสาระการเรียนรู้ทั้ง 4 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร สาระที่ 2 ภาษาและ วัฒนธรรม สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และสาระที่ 4 ภาษาความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

2) กำหนดเนื้อหาภาษาอังกฤษ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาตามสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้ วัดกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 แผนการเรียนรู้ของโรงเรียน และแบบเรียนของสำนักพิมพ์ต่างๆ เพื่อออกแบบกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษให้ครอบคลุมทักษะภาษาทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวมทั้งองค์ประกอบทางภาษา คือ การออกเสียง คำ ศัพท์ ไวยากรณ์

3) จัดทำตารางการออกแบบเนื้อหากิจกรรม สำหรับกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าค่ายภาษาอังกฤษ และกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ

4) กำหนดรูปแบบกิจกรรมค่ายและกำหนดการกิจกรรมสำหรับกิจกรรมตามกระบวนการค่าย

5) จัดทำคู่มือกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ สำหรับกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าค่ายภาษาอังกฤษ และคู่มือกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ

6) จัดทำสมุดคู่มือการอยู่ค่ายภาษาอังกฤษ

7) จัดทำสื่ออุปกรณ์ต่างๆ ได้แก่ บัตรคำ บัตรรูปภาพ แถบประโยค โปสเตอร์ภาพ ของจริง เป็นต้น

8). ฝึกอบรมนักศึกษา ผู้นำค่าย และซักซ้อมกิจกรรม

ดังนั้น คู่มือการจัดการค่ายจึงมีบทบาทสำคัญสำหรับผู้ที่ทำหน้าที่จัดการค่ายเนื่องจากการเตรียมการประกอบด้วยขั้นตอนและหน้าที่สำคัญหลายประการในการที่จะปฏิบัติการเพื่อให้ค่ายนั้นเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ความสำคัญของชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practice: CoP)

ชุมชนนักปฏิบัติเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญซึ่งสะท้อนให้เห็นกิจกรรมของกลุ่มคนที่รวมตัวกัน เพื่อเรียนรู้รู้อย่างไรให้ดีขึ้น หรือเป็นการมารวมตัวเพื่อร่วมกันทำงานของกลุ่มคนที่มีความชอบ ความสนใจ หรือความต้องการในลักษณะเดียวกัน มีการแบ่งปันความรู้จากประสบการณ์ของตนเอง หรือจากการเรียนรู้จากผู้อื่นผ่านรูปแบบที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ และสร้างความรู้ ความเชี่ยวชาญในสิ่งที่กลุ่มคนเหล่านี้เห็นร่วมกันผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ภายในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ (วีระพจน์ กิมาคม, มปป; Wenger et al., 2002) ซึ่งชุมชนนักปฏิบัติจะเป็นการผสมผสานองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ตามที่ Wenger et al. (2002) เสนอคือ

1. โดเมนความรู้ (Domain) เป็นประเด็นที่กลุ่มหรือชุมชนสนใจร่วมกัน ซึ่งประเด็นของชุมชนนักปฏิบัติที่เป็นที่สนใจและความต้องการเดียวกันจึงเป็นไปได้ที่จะนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน

2. ชุมชน (Community) คือปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนที่เรียนรู้ร่วมกัน มีความสัมพันธ์กัน และอยู่ภายใต้ชุมชนพันธะสัญญาาร่วมกัน

3. แนวปฏิบัติ (Practice) เป็นสิ่งที่ได้จากการที่ชุมชนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่ ความรู้ กลวิธี เรื่องราวกรณีศึกษา เครื่องมือ เอกสารที่สมาชิกสามารถนำไปปฏิบัติงานได้

สรุปได้ว่าองค์ประกอบ 3 ประการ ที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับชุมชนนักปฏิบัติประกอบด้วย ความรู้ ชุมชน และแนวปฏิบัติ นอกจากนี้ Resnick and Mejia (2007) ได้แสดงให้เห็นว่า ชุมชนนักปฏิบัติมีศักยภาพที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมภายในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ และชุมชนนักปฏิบัติยังได้ถูกระบุให้เป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการจัดการความรู้ (อนุชาติ พวงสำลี, 2547 อ้างใน มัทธนา ก้อนสันทิต 2555; Rivera, 2011) และนำมาเป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้ด้วย

การจัดการความรู้ (Knowledge Management)

การจัดการความรู้จัดว่าเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับบุคลากรที่จะพัฒนาการเรียนรู้ในองค์กร และมีเป้าหมายของการนำการจัดการความรู้มาใช้ในการพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย การดำเนินงาน คือ การพัฒนางาน การพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร สร้างความพึงพอใจต่อผู้รับบริการ และการพัฒนาการบริหารจัดการ (พัทธนันท์ ธรรมชาติกรมย์โชค, 2558)

ด้วยความสำคัญของการจัดการความรู้ วิธีการหรือเครื่องมือหนึ่งของการจัดการความรู้ คือ การถอดบทเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการ สกัดเอาความรู้ ที่เกิดจากการปฏิบัติ หรือการทำงาน (Tacit Knowledge) ออกมาใช้เป็นทุน ในการทำงานเพื่อยกระดับให้ดียิ่งขึ้น (จุฑารัตน์ สติปัญญา (2563) ซึ่ง (Nonaka & Takeuchi, 1995 อ้างใน ญัฐปาติน นิลเป็ง และคณะ 2020) อธิบายกระบวนการสร้างความรู้ในองค์กรโดยเปลี่ยนความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) มาเป็นความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) โดยเริ่มจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางสังคม (Socialization) การสกัดความรู้ออกจากตัวบุคคล (Externalization) การรวมความรู้เป็นความรู้ใหม่ (Combination) และการผนึกฝังความรู้ (Internalization)

การถอดบทเรียน (Lessons Learned)

ตามที่ จุฑารัตน์ สติปัญญา (2563) นำเสนอไว้ว่า การถอดบทเรียนเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เป็นระบบ โดยสกัดความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคล กลุ่ม และชุมชนที่มีการปฏิบัติงานออกมา และความรู้เหล่านั้นสามารถนำไปปฏิบัติ หรือใช้เพื่อให้เกิดความสร้างสรรค์และมีคุณภาพในงาน โดยการแบ่งปันความรู้ที่ดีจะเกิดขึ้นได้ภายใต้เงื่อนไขที่สำคัญ คือ การเกิดผลประโยชน์ร่วม ความไว้วางใจกับความสามารถของตนเอง กลุ่ม และความไว้วางใจผู้อื่น รวมทั้งแรงจูงใจภายใน ภายนอกของบุคคล และกลุ่ม ซึ่งจุฑารัตน์ สติปัญญา (2563) กล่าวถึงประโยชน์จากการถอดบทเรียนว่าเกิดในทุกช่วงเวลาของการทำงาน โดยแบ่งออกเป็น

ระยะสั้น ทำให้มีการปรับปรุงเทคนิคการทำงาน ซึ่งการถอดบทเรียนเกี่ยวข้องกับกระบวนการกลุ่ม โดยที่ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง จึงทำให้เกิดการขับเคลื่อนงานไปในทิศทางเดียวกัน แนวทางการทำงานปรับเปลี่ยนได้ทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโครงการ ชุมชน สังคม และทำให้ผลการดำเนินโครงการดีขึ้น

ระยะกลาง ทำให้มีความเชื่อมั่นในการทำงาน และการเผชิญปัญหามากขึ้น และมีความภาคภูมิใจเมื่อได้เห็นพัฒนาการที่ดีขึ้นของโครงการหลังจากการนำบทเรียนไปปรับใช้

ระยะยาว ทำให้เห็นต้นแบบการทำงานที่ดี (Best Practice) เกิดรูปแบบ กระบวนการทำงานที่ได้ประสิทธิภาพ มีความเข้าใจปัญหาการทำงานอย่างเป็นระบบ และมีการพัฒนาศาสตร์การทำงานในระยะต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นิสิตนำความรู้จากประสบการณ์การจัดค่ายภาษาอังกฤษมาสะท้อนสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถของตนในการจัดค่าย รวมทั้งชี้ให้เห็นความคิดเห็นในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ เพื่อนำไปสู่การสร้างรูปแบบที่เป็นแนวทางในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ
2. แนวทางในการจัดค่ายที่ได้สามารถเป็นต้นแบบของการทำค่ายภาษาอังกฤษให้กับครู นักเรียน นิสิต นักศึกษา นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับบริบทของแต่ละที่ต่อไปได้
3. ผลของการวิจัยโดยภาพรวมสนับสนุนให้นักการศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์และการเรียนรู้นอกห้องเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การถอดบทเรียนการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ที่มีการเก็บข้อมูลแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Technique) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Technique) โดยศึกษาทั้งลักษณะด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Skills) คือ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะพิสัย (Psychomotor Skills) คือ ความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ หรือทักษะการดำเนินการในการจัดค่าย รวมทั้งเชื่อมโยงด้านจิตพิสัย (Affective Skills) คือ ความคิดเห็นที่มีต่อค่ายได้ดีที่สุด และค่ายใดควรปรับปรุง ซึ่งข้อมูลทั้งหมดจะเป็นภาพสะท้อนให้เห็นการสร้างรูปแบบที่เป็นแนวทางการจัดค่ายภาษาอังกฤษ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นิสิตสาขาภาษาอังกฤษศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2563 จำนวน 264 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตสาขาภาษาอังกฤษศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2563 จำนวน 193 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งคุณสมบัติการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นนิสิตครูที่มีประสบการณ์การจัดค่ายภาษาอังกฤษ โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) ณ ระดับความคลาดเคลื่อนในกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 คือ อย่างน้อย 160 คน

เครื่องมือวิจัย

1. แบบประเมินความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ (Evaluation Form) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจการจัดค่ายภาษาอังกฤษซึ่งแบบประเมินดังกล่าวนี้ไม่ได้สร้างขึ้นมาเพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจก่อน-หลังของการจัดค่ายภาษาอังกฤษ แต่เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นจริงของนิสิตครูภาษาอังกฤษแต่ละชั้นปีผ่านประสบการณ์การจัดค่าย โดยผู้วิจัยพิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ที่นิสิตต้องทำ จากการสังเคราะห์เนื้อหาความรู้ที่สำคัญในการจัดค่ายภาษาอังกฤษจากเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาออกแบบแบบประเมินที่เน้นเนื้อหาสาระ ความรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะการจัดค่ายภาษาอังกฤษ เช่น ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ระบุหน้าที่ที่สำคัญ และการวัดประเมินผล เป็นต้น แบบประเมิน

ความรู้ความเข้าใจการจัดค่ายภาษาอังกฤษ กำหนดเวลาในการทำ 1 ชั่วโมงครึ่ง และประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ ข้อละ 4 คะแนน คะแนนรวม 20 คะแนน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมิน โดยเริ่มจากการสังเคราะห์เนื้อหาความรู้ที่สำคัญในการจัดค่ายภาษาอังกฤษจากเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วจึงนำแบบประเมินไปตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่บริบทใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินความสอดคล้องของเกณฑ์การให้คะแนน ประมาณค่าความเที่ยงของเกณฑ์การประเมินโดยคำนวณหาความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน (Inter-rater Reliability) จากสูตร สัมประสิทธิ์ความสอดคล้องเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) พบว่าความสอดคล้องเกณฑ์การให้คะแนน เท่ากับ 0.94 ค่า t เท่ากับ 7.79 แสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สามารถนำมาใช้ประเมินได้

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ตอนที่ 2 แบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ที่เกี่ยวข้องกับระดับความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ ได้แก่ ระดับ 5 มากที่สุด ระดับ 4 มาก ระดับ 3 ปานกลาง ระดับ 2 น้อย และระดับ 1 น้อยที่สุดถูกสร้างขึ้นมาเพื่อศึกษาระดับความสามารถของนิสิตในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ และตอนที่ 3 แบบปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตครูในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ ซึ่งนิสิตสามารถแสดงความคิดเห็นว่าค่ายใดดีที่สุด เพราะเหตุใด ค่ายใดควรปรับปรุง และควรปรับปรุงด้านใดบ้าง และข้อเสนอแนะอื่นๆ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยเริ่มจากการสังเคราะห์เนื้อหาความรู้ที่สำคัญในการจัดค่ายภาษาอังกฤษและทักษะความเป็นผู้นำจากเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาออกแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามไปประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC เท่ากับ 0.97 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.97

3. ประเด็นการสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่นิสิตทุกชั้นปีสามารถให้ข้อมูลในประเด็นต่างๆ เช่น ประสบการณ์ในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการจัดค่าย ความรู้สึกประทับใจและความรู้สึกไม่ประทับใจพร้อมเหตุผล รวมทั้งนิสิตยังสามารถชี้แจงได้ว่ามีความเชื่อมั่น และพัฒนาความสามารถในการจัดค่ายด้านภาวะผู้นำ การถ่ายทอดความรู้ การใช้ภาษาอังกฤษในการจัดค่าย การออกแบบและการจัดกิจกรรม และการบริหารจัดการค่ายภาษาอังกฤษอีกด้วย ผู้วิจัยประเมินคุณภาพของประเด็นในการสัมภาษณ์กลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. ประเมินความรู้ความเข้าใจการจัดค่ายภาษาอังกฤษ ซึ่งแสดงให้เห็นความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นจริงจากประสบการณ์การจัดค่ายของนิสิตทุกชั้นปี นิสิตสามารถเข้าถึงแบบประเมินได้ทาง Google Form โดยมีรายละเอียดอธิบายวัตถุประสงค์และการตอบคำถามอย่างละเอียด

2. รวบรวมแบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัว ความสามารถและความคิดเห็นต่อการจัดค่ายภาษาอังกฤษ โดยนิสิตสามารถเข้าถึงแบบสอบถามได้ทาง Google Form ซึ่งมีรายละเอียดอธิบายวัตถุประสงค์และการตอบคำถามอย่างละเอียด

3. จัดสัมภาษณ์กลุ่ม โดยคัดเลือกตัวแทนนิสิตชั้นปีละ 2 คน ที่มีประสบการณ์เป็นผู้นำค่ายหรือเป็นประธานชั้นปี หรือมีผลการวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษได้คะแนนร้อยละ 65 ขึ้นไป และสามารถเข้าร่วมการสัมภาษณ์กลุ่มได้ ในประเด็นต่าง ๆ เช่น ปัญหาในการจัดการค่ายภาษาอังกฤษ การจัดกิจกรรมฐาน และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เป็นต้น

4. ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อถอดบทเรียนและสร้างรูปแบบที่เป็นแนวทางในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็นข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ ประกอบด้วย เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินความรู้ความเข้าใจของนิสิตครูในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่เกี่ยวข้องกับคำตอบของนิสิตว่าถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน และตรงประเด็นมากน้อยเพียงใดตามระดับคะแนนที่กำหนด รวมทั้งแบบสอบถามในส่วนที่เป็นแบบมาตราวัดประมาณค่า ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ ขั้นตอนการวิเคราะห์เริ่มจากการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และนำมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละชั้นปีและภาพรวม ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าความแปรปรวนทางเดียว

นอกจากข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบประเมินความรู้ความเข้าใจและแบบสอบถามแล้ว ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการเขียนตอบของนิสิตในแบบสอบถามปลายเปิดและการสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) ได้ถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) (Corbin and Strauss, 2008) ซึ่งจะชี้ให้เห็นเนื้อความ และรายละเอียดที่นิสิตเขียนตอบ โดยขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเริ่มจาก การอ่านคร่าวๆ แล้วคัดแยกข้อความแสดงความคิดเห็นที่ไม่มีรายละเอียดเช่น บอกว่าทุกค่าย หรือ ไม่มี หรือ มีแต่ชื่อค่ายแต่ไม่มีรายละเอียดเพิ่มเติม หรือ มีชื่อค่ายและบอกว่าเคยไปค่ายเดียวไม่สามารถบอกได้ ออกมา จึงมีความเห็นที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 116 ความเห็น จากนั้นผู้วิจัยจึงสุ่มอ่านแบบสอบถามชั้นปีละ 5 ชุด รวม 25 ชุด และจัดประเภทปัญหา หรือข้อเสนอแนะที่คล้ายคลึงกัน เปรียบเทียบหัวข้อระหว่างผู้วิจัยทั้งสอง และกำหนดหัวข้อหลัก ที่ได้รับการกล่าวถึงบ่อยครั้ง ที่จะใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป หลังจากนั้นจึงอ่านแต่ละความเห็นที่เหลือเพื่อจัดความเห็นเข้าหมวดหมู่ที่ตั้งไว้ตอนแรก สำหรับข้อคิดเห็นที่มีความยาวมาก และมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลายหมวดหมู่ จะได้รับการจัดให้เข้าหมวดหมู่ในทุกหมวดหมู่ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น บางความเห็นอาจปรากฏใน 2-3 หมวดหมู่ได้ หลังการจัดความคิดเห็นเข้าหมวดหมู่ ผู้วิจัยเรียงความคิดเห็นที่ได้ในแต่ละหมวดหมู่ตามชั้นปีของผู้ตอบ และคำนวณร้อยละของคำตอบว่าแนวโน้มความคิดเห็นในแต่ละหมวดหมู่ของนิสิต ชั้นปีไหนพูดถึงในแง่ใดบ้างเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแสดงถึงความประทับใจ ในภาพรวมแต่ละชั้นปี ว่ามีความแตกต่างหรือไม่ และคัดเลือกความคิดเห็นที่แสดงภาพรวมได้ชัดเจนเพื่อเป็นตัวอย่างต่อไป โดยการ

วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มใช้กระบวนการเดียวกันโดยเป็นการวิเคราะห์จากบันทึกบทสนทนาที่ถอดคำสนทนาแบบคำต่อคำ

สรุปผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยจึงได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 5 ส่วน เพื่อตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปีผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปีผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นและการถอดบทเรียนในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปีผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และส่วนที่ 5 ผลการสร้างรูปแบบที่เป็นแนวทางในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครู

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 73 ของประชากร 264 คน จำแนกตามเพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 75.13 และเป็นเพศชายจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 24.87 จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 86 มาจากชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบประเมินความรู้ความเข้าใจทั้งสิ้นจำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 68.94 ของประชากร 264 คน จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 88.46 มาจากชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 โดยระหว่างปีการศึกษา 2559 – 2563 สาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษาได้จัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษทั้งหมดจำนวน 13 ค่าย นิสิตร้อยละ 35 ได้เข้าร่วมกิจกรรม 1 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 และ นิสิตร้อยละ 32 ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อย 4 ครั้งขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนิสิตชั้นปีที่ 4 และ นิสิตชั้นปีที่ 5 ค่ายภาษาอังกฤษที่ทางสาขาวิชาได้จัดขึ้นมีความหลากหลายทั้งในด้านขนาดของโรงเรียน ระดับชั้นของนักเรียนและจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วม เช่น โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางไปจนถึงโรงเรียนมัธยม ศึกษาขนาดใหญ่ โดยค่ายที่นิสิตส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมคือค่ายภาษาอังกฤษ โรงเรียนบ้านปากน้ำปราณ อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในปีการศึกษา 2563 และค่ายภาษาอังกฤษ โรงเรียนวัดเนรัญชรา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรี ในปีการศึกษา 2561 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 76 และ ร้อยละ 40 ของกลุ่มตัวอย่างตามลำดับ โดยค่ายภาษาอังกฤษ โรงเรียนบ้านปากน้ำปราณ อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นค่ายที่นิสิตกลุ่มตัวอย่างทุกชั้นปีส่วนใหญ่ได้เข้าร่วม

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปีผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

2.1 ผลการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปี ผลวิเคราะห์ภาพรวมระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ จากผู้ประเมินภายนอก จำนวน 2 ท่าน ที่ได้ประเมินความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ จำนวน 5 ด้าน แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวมระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{x}$ = 10.13 , SD = 2.69) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปีผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ในภาพรวม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)

หัวข้อประเมิน	ปี 1	ปี 2	ปี 3	ปี 4	ปี 5	ค่าเฉลี่ยภาพรวม (เต็ม 4 คะแนน)	S.D.
1. งานที่เกี่ยวข้องและหน้าที่ ในการจัดค่ายแต่ละฝ่าย	1.88	2.29	2.43	2.75	2.68	2.50	1.03
2. ขั้นตอนของการ เตรียมการจัดค่าย ภาษาอังกฤษแต่ละชั้น	2.25	2.25	2.34	2.56	2.94	2.43	0.84
3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ค่ายภาษาอังกฤษแต่ละฐาน	2.38	1.61	1.46	1.97	1.29	1.66	0.99
4. กิจกรรมของค่าย ภาษาอังกฤษโดยภาพรวม	1.75	1.34	1.51	1.97	1.85	1.64	0.79
5. การประเมินกิจกรรม	1.50	1.93	1.94	1.89	1.85	1.90	0.67
ค่าเฉลี่ยภาพรวม (20 คะแนน)	9.75	9.42	9.67	11.15	10.62	10.13	2.69
S.D.	1.32	2.65	2.84	2.37	2.66	2.69	
ระดับ	พอใช้	พอใช้	พอใช้	ดี	ดี	พอใช้	

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าด้านที่นิสิตมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความเข้าใจสูงสุด คือ งานที่เกี่ยวข้องและหน้าที่ในการจัดค่ายแต่ละฝ่าย ($\bar{x} = 2.50$, $SD = 1.03$) รองลงมาคือ ขั้นตอนของการเตรียมการจัดค่ายภาษาอังกฤษแต่ละชั้น ($\bar{x} = 2.43$, $SD = 0.84$) ลำดับต่อมาคือ การประเมินกิจกรรม ($\bar{x} = 1.90$, $SD = 0.67$) และขั้นตอนการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษแต่ละฐาน ($\bar{x} = 1.66$, $SD = 0.99$) และลำดับสุดท้ายคือ กิจกรรมของค่ายภาษาอังกฤษโดยภาพรวม ($\bar{x} = 1.64$, $SD = 0.79$)

2.2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนค่ายที่นิสิตเข้าร่วมและคะแนนความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนค่ายที่นิสิตเข้าร่วมและคะแนนระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ พบว่าจำนวนค่ายที่นิสิตเข้าร่วมกับคะแนนความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ สัมพันธ์กันเชิงบวกระดับน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.31$, $p = 0.001$)

2.3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษจำแนกตามชั้นปี ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตแต่ละชั้นปี ด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: One-Way ANOVA) พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตแต่ละชั้นปีมีความแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ($p = 0.005$) ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่าง

กลุ่มพบว่าความแปรปรวนเท่ากัน ($p = 0.146$) ผู้วิจัยจึงใช้สูตร Tukey ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 2 คู่ คือ ค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจของนิสิตชั้นปีที่ 4 สูงกว่าค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจของนิสิตชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p = 0.008$) และ ค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจของนิสิตชั้นปีที่ 4 สูงกว่าค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจของนิสิตชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = 0.011$)

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปีผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

3.1 ผลการศึกษาระดับความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปี ผลการวิเคราะห์ระดับความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปีผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ โดยแบบสอบถามระดับความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปีผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ จำนวน 3 ด้าน คือ ระดับความสามารถด้านการบริหารจัดการค่ายภาษาอังกฤษ ระดับความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และการจัดกิจกรรม และระดับความสามารถของภาวะผู้นำ แสดงให้เห็นว่าภาพรวมระดับความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.19$, $SD = 0.77$) โดยด้านที่นิสิตมีระดับความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษมากที่สุด คือ ระดับความสามารถในภาวะผู้นำ ($\bar{x} = 4.35$, $SD = 0.70$) โดยรายละเอียดในด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเป็นกัลยาณมิตรกับเพื่อนร่วมงาน ($\bar{x} = 4.46$, $SD = 0.68$) และการมีอัธยาศัยดีและมีน้ำใจ ($\bar{x} = 4.46$, $SD = 0.68$) รองลงมาคือความตั้งใจและมุ่งมั่นในการทำงาน ($\bar{x} = 4.42$, $SD = 0.67$) และ ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดในภาวะผู้นำ คือ การสื่อสารได้ชัดเจนและตรงประเด็น ($\bar{x} = 4.24$, $SD = 0.69$) ด้านที่มีระดับความสามารถรองลงมา คือ ระดับความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.16$, $SD = 0.81$) ซึ่งนิสิตมีความมั่นใจในระดับความสามารถด้านภาษาของในระดับดี โดยรายละเอียดในด้านการถ่ายทอดความรู้และการจัดกิจกรรมด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์และสำนวน ($\bar{x} = 4.25$, $SD = 0.73$) การออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะในแต่ละฐาน ($\bar{x} = 4.20$, $SD = 0.84$) การออกแบบกิจกรรมโดยรวมของค่าย ($\bar{x} = 4.19$, $SD = 0.82$) ตามลำดับ และการใช้ภาษาอังกฤษในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ เป็นด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.07$, $SD = 0.85$) ด้านที่มีระดับความสามารถน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น คือ ระดับความสามารถด้านการบริหารจัดการค่ายภาษาอังกฤษ ($\bar{x} = 4.07$, $SD = 0.80$) อยู่ในระดับดี โดยรายละเอียดในด้านระดับความสามารถด้านการบริหารจัดการค่ายภาษาอังกฤษส่วนใหญ่มีระดับคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกันคือ การแบ่งหน้าที่แต่ละฝ่าย ($\bar{x} = 4.15$, $SD = 0.77$) การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ($\bar{x} = 4.13$, $SD = 0.76$) และการวางแผนการทำงาน ($\bar{x} = 4.12$, $SD = 0.80$) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดทำงบประมาณ ($\bar{x} = 3.91$, $SD = 0.91$)

3.2 ผลการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนค่ายที่นิสิตเข้าร่วมและคะแนนความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนค่ายที่นิสิตเข้าร่วมและคะแนนความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิต พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = .0198$, $p = 0.785$)

3.3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษจำแนกตามชั้นปี ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตแต่ละชั้นปี ด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: One-Way ANOVA) พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตแต่ละชั้นปีไม่แตกต่างกัน ($p = 0.376$)

ส่วนที่ 4 การประเมินความคิดเห็นและการถอดบทเรียนในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปีผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ความคิดเห็นของนิสิตครูในการจัดค่ายภาษาอังกฤษที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์กลุ่มประกอบด้วยข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ 1) ลักษณะการจัดการค่ายที่ดี 2) ปัญหาในการจัดการค่าย 3) ผลของการจัดการค่ายต่อการพัฒนาตนเอง และ 4) ข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ลักษณะการจัดการค่ายที่ดี เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ทำให้การจัดการค่ายของนิสิตครูภาษาอังกฤษนั้นราบรื่นและสำเร็จได้ด้วยดี ได้แก่ 1) การแบ่งหน้าที่ การสื่อสาร และการมีปฏิสัมพันธ์ การแบ่งหน้าที่ การสื่อสารในการทำงานต้องชัดเจน และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชั้นปีรวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งการได้มีส่วนร่วม จากการมอบหมายงานด้านต่างๆ มีส่วนสร้างความภูมิใจและประทับใจในการร่วมกิจกรรมค่ายได้ 2) การจัดกิจกรรม เวลา การนำเสนอเนื้อหา และจำนวนนักเรียน นอกจากการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานแล้ว การจัดการเรื่องของเนื้อหา กิจกรรม เวลา และจำนวนนักเรียน เช่น การจัดกิจกรรม เวลาได้ลงตัวเหมาะสม และสามารถนำเสนอกิจกรรมได้หลากหลาย บูรณาการกับวิชาอื่นๆ ได้ รวมทั้งการจัดระเบียบนักเรียนเดินเข้าฐาน จำนวนนักเรียนต่อฐานกิจกรรมไม่มากเกินไปเพื่อให้ดูแลได้ทั่วถึง ทุกคนให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วมในกิจกรรม 3) สถานที่ในการจัดกิจกรรมค่ายกว้างขวาง อากาศถ่ายเทสะดวก อุปกรณ์ครบครัน และระยะทางใกล้ 4) การบริหารจัดการ การวางแผน และการเตรียมการ

4.2 ปัญหาในการจัดการค่ายที่ส่งผลให้การทำงานไม่ราบรื่น เช่น การสื่อสารและชี้แจงของรุ่นพี่ไม่ชัดเจน ไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมในการฝึกซ้อมสอนที่ชัดเจนในบางกิจกรรม และการจัดเวลาที่ไม่เหมาะสมกับกิจกรรม

4.3 ผลของการจัดการค่ายต่อการพัฒนาตนเอง เช่น ความใจเย็น รู้จักสังเกตผู้คนมากขึ้น การรู้จักทำงานเป็นทีม การติดต่อประสานงาน การสื่อสาร และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

4.4 ข้อเสนอแนะ เช่น การจัดค่ายควรคำนึงถึงความเหมาะสมแต่ละบริบทของโรงเรียน จัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรม และจำนวนของนักเรียนต่อกลุ่มไม่ควรมีมากเกินไป 20 คน

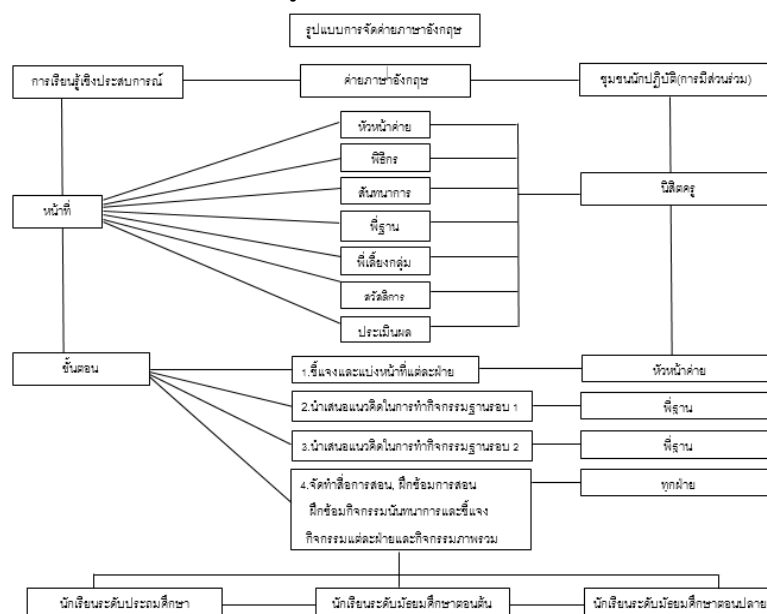
โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลความคิดเห็นดังกล่าวมาจัดหมวดหมู่เป็นบทเรียนจากการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษดังตัวอย่างตามตารางที่ 2 เพื่อจัดทำคู่มือการจัดการค่ายต่อไป

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการถอดบทเรียนจากการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ

จุดแข็ง	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
การแบ่งหน้าที่ที่ชัดเจน	- บางคนมักจะเลือกทำหน้าที่เดิม ๆ	- ควรสนับสนุนให้นิสิตได้ทดลองปฏิบัติงานในหน้าที่ที่หลากหลายเพื่อที่จะได้มีโอกาสเรียนรู้งานในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม
	- การชี้แจงหน้าที่ไม่ชัดเจน และทราบเฉพาะหน้าที่ส่วนของตนเองไม่ทราบงานในภาพรวม	- ควรมีการประชุมชี้แจงรวมก่อนแยกกลุ่มย่อย และประชุมชี้แจงงานภาพรวมก่อนเริ่มงานจริงอีกครั้ง
การจัดกิจกรรมฐานหลากหลายสอนภาษาอังกฤษและให้ความสนุกสนานในเวลาเดียวกัน	- บางค่ายมีจำนวนเด็กมากเกินไปนิสิตไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึง	- ควรมีการจัดนักเรียนต่อกลุ่มไม่เกิน 20 คน
	- บางครั้งมีปัญหาเรื่องการใช้เวลาในแต่ละฐานนานเกินไปหรือน้อยเกินไป ปล่อยเด็กไม่เท่ากัน	- ควรมีการซ้อมสอนก่อนวันจริงเพื่อวางแผนเวลาได้เหมาะสม

ส่วนที่ 5 รูปแบบการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครู

รูปแบบการจัดค่ายภาษาอังกฤษผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 4 ประการ คือ การมีส่วนร่วมของนิสิตในทุกระดับชั้น การแบ่งหน้าที่ที่ชัดเจน ขั้นตอนการเตรียมการและการจัดการที่ดี และการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดค่ายภาษาอังกฤษผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

การมีส่วนร่วมของนิสิตในทุกระดับชั้นช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จากกระบวนการทำงานที่มีการแบ่งหน้าที่และขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน โดยหน้าที่หลักที่ควรมีในแต่ละค่ายประกอบด้วย หัวหน้าค่าย พิธีกร สันทนาการ ฐาน พี่เลี้ยงกลุ่ม สวัสดิการและฝ่ายประเมินผล โดยแต่ละฝ่ายมีหน้าที่รับผิดชอบและมีขั้นตอนในการปฏิบัติงานและการติดตามผลที่ชัดเจน โดยเฉพาะฝ่ายพี่ฐานซึ่งต้องมีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน และนำเสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมให้ทุกฝ่ายได้รับทราบก่อนการเริ่มจัดทำสื่อ โดยหัวหน้าค่ายควรจะต้องมีการประชุมชี้แจงให้ทุกฝ่ายได้รับทราบภาพรวมกิจกรรมก่อนวันจริงอีกครั้งหนึ่ง และเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการฝ่ายประเมินผลควรนำเสนอผลการจัดค่ายให้ทุกฝ่ายได้รับทราบจุดแข็งและปัญหาของค่ายนั้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดค่ายครั้งต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาคณะผู้วิจัยได้สรุปและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปี มีผลการวิเคราะห์ภาพรวมพบว่าระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{x}$ = 10.13 , SD = 2.69) จำนวนค่ายที่นิสิตเข้าร่วมกับคะแนนความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ สัมพันธ์กันเชิงบวกระดับน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตแต่ละชั้นปีมีความแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ จากผลการวิจัยจะเห็นว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตมีค่าการกระจายของข้อมูลค่อนข้างมากแสดงให้เห็นว่านิสิตมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันมากส่งผลให้ค่าเฉลี่ยอยู่ใกล้เคียงกับค่ากลาง ซึ่งผลการวิจัยนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะของการประเมินความรู้ความเข้าใจแบบคำถามปลายเปิดซึ่งนิสิตส่วนหนึ่งตอบคำถามโดยย่อไม่ได้มีการขยายความหรือยกตัวอย่างให้ครบถ้วนชัดเจนจึงทำให้ได้คะแนนประเมินไม่ตึงกันทั้ง ๆ ที่มีประสบการณ์ในการจัดค่ายมาก่อน น่าจะส่งผลให้นิสิตชั้นปีสูงซึ่งมีประสบการณ์มากกว่ามีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่านี้ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนค่ายที่นิสิตเข้าร่วมกับคะแนนความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษ ซึ่งสัมพันธ์กันเชิงบวกระดับน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประกอบกับพิจารณาผลของการทดสอบค่าเฉลี่ยจำแนกตามชั้นปีแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตแต่ละชั้นปีมีความแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ โดยนิสิตชั้นปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และนิสิตชั้นปีที่ 3 สามารถช่วยยืนยันสมมติฐานว่าประสบการณ์จากการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษช่วยให้นิสิตที่ร่วมจัดกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายภาษาอังกฤษได้เช่นเดียวกับการเข้ารับการอบรม โดยนิสิตที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนครั้งมากยิ่งขึ้นจะมีระดับความรู้ความเข้าใจสูง

2. ผลการศึกษาความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปีผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ มีผลการวิเคราะห์ภาพรวมพบว่าระดับความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปีผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์อยู่ในระดับดี ($\bar{x}$ = 4.19, SD = 0.77) จำนวนค่ายที่นิสิตเข้าร่วมและคะแนนความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตไม่มีความสัมพันธ์กัน ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถ

ในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตแต่ละชั้นปีไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยจะเห็นว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตมีค่าการกระจายของข้อมูลน้อยกว่าแสดงให้เห็ว่านิสิตประเมินความสามารถของตนในระดับที่ใกล้เคียงกันมากกว่า และระดับคะแนนไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนค่ายที่นิสิตเข้าร่วม ซึ่งแสดงให้เห็นความสำคัญของประสบการณ์การร่วมกิจกรรมในการประเมินความสามารถของตนเอง แม้ว่านิสิตบางกลุ่มจะไม่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมมากนักแต่จากประสบการณ์ที่ผ่านมา กลับรู้สึกว่าคุณมีความสามารถพอที่จะจัดกิจกรรมได้ในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถด้านภาวะผู้นำ ในนิสิตซึ่งส่วนใหญ่ประเมินความสามารถด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีอธยาศัยดีและมีน้ำใจ มีความเป็นกัลยาณมิตรกับเพื่อนร่วมงาน

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นและการถอดบทเรียนในการจัดค่ายภาษาอังกฤษของนิสิตครูแต่ละชั้นปี ผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์พบว่านิสิตสามารถระบุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของค่ายได้อย่างชัดเจน เช่น ลักษณะของกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน จำนวนผู้เรียนต่อผู้จัดกิจกรรมในแต่ละฐาน การควบคุมเวลา การแบ่งงานและการสื่อสารที่ชัดเจน รวมถึงความพร้อมของสถานที่ เป็นต้น อันเป็นความเห็นที่สอดคล้องกับแนวคิดบางส่วนของ กนกวรรณ กุลสุทธิ และคณะ (2562) ผลการศึกษาความคิดเห็นของนิสิต ยืนยันความสำคัญของการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ซึ่งช่วยให้ นิสิตสามารถมองปัญหาต่าง ๆ และวิธีการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้และรับมือกับปัญหาเฉพาะหน้าได้เมื่อต้องเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม และบริหารจัดการค่ายด้วยตนเองโดยสามารถนำประสบการณ์มาประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง (Kolb & Kolb, 2017) นอกจากนี้ นิสิตยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง ซึ่งการได้มีส่วนร่วมจากการได้รับมอบหมายงานด้านต่างๆ และการได้ทำงานร่วมกับรุ่นพี่ และเรียนรู้จากรุ่นพี่ มีส่วนสร้างความภูมิใจและประทับใจในการร่วมกิจกรรมค่าย สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนิสิตต่างชั้นปี และสอดคล้องกับแนวคิดของพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้ผ่านชุมชนนักปฏิบัติที่ผู้เรียนจะได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานจากผู้ที่เคยผ่านงานนั้น ๆ มาก่อน (วิระพจน์ กิมาคม, 2550) และยังก่อให้เกิดสายใยแห่งการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน (Wenger et al., 2002) จากการที่งานวิจัยมีกระบวนการในการคัดเลือกผู้ที่เข้าร่วมการถอดบทเรียนทั้งจากการวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดค่ายและจากผู้ที่มีบทบาทหลักในการจัดค่ายช่วยสร้างความหลากหลายของมุมมองของผู้เข้าร่วม และการจัดการสัมภาษณ์กลุ่มในบริบทที่เป็นกัลยาณมิตรเอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยให้ได้ข้อมูลที่สามารถระบุจุดแข็งของการจัดกิจกรรมในสาขาและปัญหาหลักที่เกิดขึ้น สร้างแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อที่ผู้ที่ได้ศึกษาบทเรียนนั้นจะสามารถนำไปปฏิบัติต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ ธนรัตน์ วัฒนา (2561)

4. ผลการสร้างรูปแบบการจัดค่ายภาษาอังกฤษผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์พบว่าม็อดค์ประกอบสำคัญอยู่ 4 ประการ คือ การแบ่งหน้าที่ที่ชัดเจน ขั้นตอนการเตรียมการและการจัดการที่ดี การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน และการมีส่วนร่วมของนิสิตในทุกระดับชั้น โดยการมีส่วนร่วมของนิสิตในทุกระดับชั้น เป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญในการการบริหารจัดการและการดำเนินการค่ายภาษาอังกฤษ เนื่องจากประสบการณ์ที่นิสิตได้รับจากการมีส่วนร่วมจะนำไปสู่ความเข้าใจบทบาทหน้าที่และขั้นตอนในการ

ปฏิบัติงานที่ชัดเจนอันจะส่งผลให้การจัดค่ายนั้นประสบความสำเร็จได้ดี นอกจากนี้การจัดกิจกรรมค่ายควรมีเวลาในการเตรียมการอย่างน้อย 1 เดือน โดยสัปดาห์ที่ 1 เป็นการชี้แจงและแบ่งหน้าที่ให้แต่ละฝ่าย สัปดาห์ที่ 2 เป็นการนำเสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมฐาน สัปดาห์ที่ 3 เป็นการนำเสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมฐานรอบที่ 2 และนำเสนอความก้าวหน้าในการเตรียมงานของแต่ละฝ่าย สัปดาห์ที่ 4 เป็นการจัดทำสื่อการสอน ฝึกซ้อมการสอนและฝึกซ้อมกิจกรรมสนทนากลุ่มและการชี้แจงกิจกรรมของแต่ละฝ่ายและกิจกรรมภาพรวมก่อนการดำเนินงานจริง ซึ่งการอธิบายถึงขั้นตอนและระยะเวลาในการเตรียมการอย่างชัดเจน เป็นการเพิ่มเติมให้ข้อเสนอแนะตามคู่มือกิจกรรมสื่อการเรียนรู้สำหรับกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษและวิธีการสร้างการจัดค่ายภาษาอังกฤษ ของกนกวรรณ กุลสุทธิ และคณะ (2562) ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งการถอดบทเรียนเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญที่ทำให้ผู้ปฏิบัติได้สะท้อนความคิดเห็นของตนเองออกมาเป็นความรู้ที่เป็นระบบและมีการบันทึกไว้ให้กับผู้อื่นได้เรียนรู้ต่อไปตราบนั้นแม้ว่าในสถานการณ์ไม่ปกติที่ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมของสาขาไม่สามารถจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. สถาบันการศึกษาต่าง ๆ สามารถนำรูปแบบกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษไปพัฒนารูปแบบการจัดค่ายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความต้องการของตนต่อไป โดยอาจมีการขยายจำนวนวันที่จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับและจำนวนผู้เรียน โดยการเตรียมกิจกรรมฐานควรคำนึงถึงการผสมผสานความรู้ด้านเนื้อหาและความสนุกสนานเพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม และควรปรับระดับกิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน

2. สถาบันผู้ผลิตครูควรพิจารณาใช้การเรียนรู้เชิงประสบการณ์เป็นแนวทางหนึ่งเพื่อพัฒนานิสิตครูวิชาชีพครู

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนิสิตครูเชิงประสบการณ์ด้านอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากยังมีตัวอย่างงานวิจัยด้านนี้ค่อนข้างน้อย

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับชุมชนนักปฏิบัติระหว่างการเรียนรู้ของนิสิตครู

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากภาควิชาครุศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ กุลสุทธิ และคณะ. (2562). การพัฒนาคุณภาพเยาวชนไทยเพื่อสังคมในอนาคตผ่านกระบวนการ
คำภาษาอังกฤษ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.*, 7(4), 952-967.
- จุฑารัตน์ สติธิปัญญา. (2563). *การถอดบทเรียน*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. จาก
http://hsmi2.psu.ac.th/upload/forum/paper_1516_5f0ab2d5b40955f0ab2.pdf
- ณัฐปาลิน นิลเป็ง, วิชา วรวงศ์, เขมิกา สิริโรจน์พร, สุพัตรา สีนธวัช, และอุไรวรรณ ทวยจันทร์. (2563). การ
ใช้กระบวนการจัดการความรู้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา. *วารสารสังคมศาสตร์และ
มานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(10), 1-16.
- ทิตินา แคมมณี. (2558). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์
ครั้งที่ 19)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนรัตน์ แต้ววัฒนา. (2561). รูปแบบการจัดการความรู้สถานศึกษาด้วยบทเรียนหนึ่งประเด็น. *ศาสตร์การศึกษา
และการพัฒนามนุษย์*, 2 (2) ,47-57
- พัทธนันท์ หาราชกรมย์โชค. (2558). *องค์กรแห่งการเรียนรู้*. นครปฐม: มิตรเจริญการพิมพ์.
- มัทธนา ก้อนสันต. (2555). *การพัฒนาเว็บไซต์ชุมชนนักปฏิบัติ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- วีระพจน์ กิมาคม. *ชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice-CoP)*. จาก
https://www.opsmoac.go.th/km-km_org_center-files-391991791018
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *แนวทางการจัดค่าย /
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและ
มาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์และที่เน้นการปฏิบัติ*.
กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อรนุช ลิ้มศิริ. (2560). การศึกษานอกห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *Veridian
E-Journal, Silpakorn University*, 10(3) . 1643-1658. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/110163/86446>
- Corbin, J., & Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures
for developing grounded theory* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the source of learning and
development*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Kolb, A. & Kolb, D. (2017). Experiential Learning Theory as a Guide for Experiential Educators
in Higher Education. *ELTHE: A Journal for Engaged Educators*, 1(1), 7-44

- Resnick, M. & Mejia, A. (2007). Communities of Practice: Knowledge Management for the Global Organization. *IIE Annual Conference. Proceedings*, 1714-1719.
- Rivera, J. C. A. (2011). Communities of Practice: Improving Knowledge Management in Business. *Business Education & Accreditation*, 3(1), 101-111.
- Wenger, E., McDermott, R., & Snyder, W. (2002). *Cultivating Communities of Practice: A Guide to Managing Knowledge*. Boston: Harvard Business School.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.